

Висновки. Отже, всі запропоновані пропозиції щодо створення інвестиційного клімату для формування й ефективного функціонування сільськогосподарських підприємств і фермерських господарств сприятимуть у подальшому укрупненню їх розмірів, зміцненню матеріально-технічного забезпечення, конкурентоспроможності, платоспроможності та розширеному відтворенню сільськогосподарського виробництва.

Література:

1. Гайдуцький П.І. Аграрна реформа в Україні: Монографія /за ред. академіка П.І. Гайдуцького. - К.: ННЦІАЕ, 2007. - 432с.
2. Єрмаков О.Ю., Баранов О.Г., Олійник О.В. Економічний розвиток аграрних підприємств в умовах ринкових трансформацій. //Вісник аграрної науки Причорномор'я. - 2009. - Вип. 2 (30). - С. 10-13.
3. Збарський В.К. Земельні відносини - основа розвитку малих форм господарювання на селі /Монографія. - К.: НАУ, 2009. - 281 с.

***Аннотація.** В статті досліджено і проаналізовано ступінь участі державних органів в регулюванні сільського господарства України і пропонується напрямки організації її подальшого удосконалення.*

***Ключевые слова:** організація, сільське господарство, державні органи, удосконалення виробництва продукції.*

***Annotation.** The paper investigated and analyzed the involvement of government in the regulation of agriculture of Ukraine and directions of the organization subsequent improvements.*

***Keywords:** organization, agriculture, public organs, improvements of production of goods.*

УДК 330.322

Тебенко В.М.,
к.е.н., доцент Таврійський ДАТУ

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ ЗАПОРІЗЬКОГО РЕГІОНУ

***Анотація.** В статті розглянуто сутність інвестиційної привабливості регіону. Наводяться фактори, що впливають на інвестиційний клімат.*

***Ключові слова:** інвестиції, інвестиційна привабливість, інвестиційний клімат, інвестор.*

Постановка проблеми. Фінансово-господарська діяльність будь-якого підприємства є неможливою без вкладення коштів, які можуть мати власний та залучений характер, тобто без залучення власних та залучених інвестиційних ресурсів. Причому питання залучення інвестиційних ресурсів є важливим на будь-якому етапі функціонування підприємства. Встановлено, що потенційного інвестора завжди цікавить привабливе підприємство в привабливому регіоні з розвинутою галузевою економікою.

Аналіз останніх досліджень та публікацій Питання, щодо інвестиційного іміджу та інвестиційної привабливості, поліпшення інвестиційного клімату та активізації інвестиційного потенціалу для залучення інвестиційних ресурсів, оцінки інвестиційного середовища висвітлені у працях вітчизняних вчених О.В. Гаврилюка, О.К. Малютіна, В.С. Марцина, К.В. Паливоди та інших.

Метою статті є висвітлення проблеми інвестиційної привабливості Запорізького регіону України в сучасних умовах господарювання та знаходження оптимальних шляхів виходу з даної ситуації.

Виклад основного матеріалу. Для отримання залучених інвестиційних ресурсів підприємство повинно відповідати ряду характеристик, тобто бути інвестиційно привабливим. Інвестиційна привабливість це не тільки фінансово-економічний показник, а модель кількісних і якісних показників – оцінок зовнішнього середовища (політичного, економічного, соціального правового) і внутрішнього позиціонування об'єкта у зовнішньому середовищі, оцінка його фінансово технічного потенціалу, що дає змогу варіювати кінцевий результат.

Запорізький регіон відноситься до найбільш привабливих регіонів України щодо інвестування завдяки великому промислового потенціалу, наявності природних багатств, власним енергоресурсам, високому науково-технічному потенціалу, розвиненій транспортній інфраструктурі, розвиненій банківській системі та доступності до ринків України, держав СНД, Європи та Азії.

На Запорізьку область припадає близько 2,8 % від загального обсягу інвестицій, що вкладені в економіку України. За обсягом прямих іноземних інвестицій область посідає восьме місце серед регіонів України. Обсяг прямих іноземних інвестицій на душу населення в Запорізькій області перевищує середньоукраїнський рівень і складає \$477,5.

За 2011 р. у розвиток економіки області підприємствами та організаціями за рахунок усіх джерел фінансування вкладено 7367,7 млн.грн. капітальних інвестицій (без ПДВ), що менше рівня попереднього року на 1332млн.грн. Іноземні інвестиції вкладені у 388 підприємств області.

Найвагомішу частку з них (99 % загального обсягу) становили інвестиції в матеріальні активи. Інвестиції в основний капітал склали 82 % загального обсягу капітальних інвестицій. У поліпшення об'єктів вкладено 9,9 % усіх інвестицій, у довгострокові біологічні активи тваринництва – 0,4 %, у придбання та створення інших необоротних активів – 4,1 %.

Головним джерелом інвестицій в основний капітал залишаються власні кошти підприємств та організацій, за рахунок яких в 2011 році освоєно 65,9 % капіталовкладень. Частка запозичених та залучених коштів, у т.ч. кредитів банків, коштів іноземних та інвестиційних фондів, у загальних обсягах капіталовкладень становила 24 %. До трійки основних країн-інвесторів області, на які припадає більше 78 % загального обсягу прямих інвестицій, входять: Кіпр – (47,9 %), Швеція (16,7 %), Корея (13,2 %).

Проти 2010 р. приросту інвестицій в основний капітал досягнуто у 15 містах та районах області. Найбільш активно освоювались капітальні вкладення у містах Енергодар (збільшення на 51,3 %), Бердянськ (на 37,8 %), Токмак (27,1 %), Якимівському районі (в 2,5 рази), Куйбишевському (на 57,4 %), Василівському (на 41,2 %), Новомиколаївському (на 38,3 %), Розівському (на 35,6 %).

Найбільшу частку капіталовкладень області було спрямовано в розвиток промислових видів діяльності (66,1 %). Порівняно з 2010 р. обсяги інвестицій в основний капітал у промисловість зменшились на 32,3 %. Це зумовлено

падінням (на 49,7 %) обсягів інвестицій у переробну промисловість, які складають 63,6 % капіталовкладень у промисловість. На долю сільського господарства, мисливства та лісового господарства припадає лише 724915 тис.грн., що складає 10 % від загального обсягу інвестування.

Пріоритетними напрямками в сфері інвестування в Запорізьку область є такі галузі промисловості як машинобудування, енергозбереження, вітроенергетика, сільське господарство, чорна металургія, радіоелектроніка та інші високотехнологічні галузі.

Сприятливий інвестиційний імідж країни – це першочерговий показник стабільного економічного розвитку країни та її регіонів. З метою якомога більш детального та об'єктивного інформування інвесторів щодо стану інвестиційного середовища в Україні в цілому, та Запорізькій області зокрема, управлінням зовнішніх зносин та зовнішньоекономічної діяльності облдержадміністрації була проведена чергова експертна оцінка інвестиційного клімату в рамках програми «Стратегія залучення інвестицій в економіку Запорізької області на 2009-2015 роки».

В експертному опитуванні взяли участь підприємства з іноземними інвестиціями та ті, що на сьогоднішній день успішно співпрацюють у Запорізькому регіоні із закордонними інвесторами. Всі вони виступили в якості експертів з всебічного аналізу інвестиційного середовища регіону та країни в цілому.

За результатами опитування на думку 35,3% з опитаних експертів, інвестиційний клімат України та регіону зокрема, протягом останніх кількох років погіршився. У той же час 31,4% та 33,3% респондентів вважає, що інвестиційний клімат відповідно покращився та не змінився.

Дані проведеного опитування виявили основні фактори, що перешкоджають формуванню привабливого інвестиційного клімату Запорізького регіону. Основні з них це: економічні, правові, організаційні, соціально-психологічні.

Серед економічних факторів, більшістю опитуваних, як і у 2010 році, були відмічені: недосконала і заплутана система оподаткування, високі податки, постійна зміна умов оподаткування (50,5% та 77,8% опитаних відповідно); відсутність державних програм підтримки нових і приватизованих підприємств (36,4% та 88,9%), низький рівень розвитку вітчизняного фінансового ринку і його неефективне функціонування (36,2% та 38,9%). Деякі респонденти впевнені, що серед негативних чинників є відсутність державної підтримки інвестиційної та інноваційної діяльності, в тому числі підтримки у частині фінансування проектів.

Правові фактори також є одними з найбільш вагомих причин, які стримують розвиток інвестиційної діяльності протягом 2010-2011 рр. Так, серед правових факторів найбільший вплив мають нестабільність законодавства, внесення невмотивованих змін і доповнень у правові акти, наявність суперечливих і неоднозначних правових положень (63,6%). На другому місці на думку респондентів знаходиться недосконалість правової бази захисту інвестицій (54,4%). Багато опитаних відмічають відсутність належного митного регулювання (27,3%).

Серед організаційних факторів більшість респондентів виділяють відсутність належного інформаційного забезпечення щодо економічного та інвестиційного потенціалу регіону та України в цілому та можливості залучення іноземних інвестицій (54,5%), оскільки не має в достатній кількості англійських інформаційних ресурсів та матеріалів, через що Запорізька область та Україна в цілому не повно представлені на міжнародній арені в сфері іноземного інвестування, не вдосконалено систему статистичної інформації.

Неготовність, а головне, відсутність бажання, більшості українських бізнесменів співпрацювати з іноземними партнерами, що виявляється, насамперед, у нестабільності законодавства, отриманні великої кількості дозвільних документів, та проходженні процедури узгодження проектів на рівні

міністерств, стримуючим фактором вважають 33,3% опитуваних. У 2010 р. Цей фактор відзначили 38,9% респондентів.

Також значний відсоток респондентів відмітили інертність і низьку підприємницьку активність населення (38,9% та 33,3% відповідно). На нинішньому етапі становлення економіки області достатня інвестиційна активність неможлива без виваженої діяльності у регулюванні інвестиційного процесу шляхом надання пільг. Тиск додаткових фінансових навантажень на підприємця аж ніяк не сприяє підвищенню інвестиційної привабливості регіону. В той же час, відомо, що звільнення іноземних інвесторів від сплати податків на території України фактично не збільшує доходи інвесторів, одержувані в результаті здійснення інвестицій, оскільки податкове законодавство більшості зарубіжних країн не передбачає звільнення від оподаткування доходів, отримуваних від інвестиційної діяльності на території інших країн, тобто надання Україною податкових пільг іноземним інвесторам призводить до зменшення надходжень до її бюджету та збільшення надходжень до бюджетів країн підприємств-інвесторів.

У 2011 р. 54,5% та 72,2% у 2010 р. опитаних вважають, що фіскальні пільги (тобто надання протягом певного терміну (податкові канікули); надання стосовно окремих податків, сфер виробництва, регіонів, форм економічної діяльності (інноваціям, експорту); інвестиційна податкова знижка; відміна податків на реінвестування; податкова угода з іншими країнами) є одними з найважливіших чинників здійснення ефективної інвестиційної діяльності.

На думку 72,7 % респондентів, серед груп мотивів, які переважають у виборі інвестором Запорізької області для розгортання інвестиційного проекту перше місце, на відміну від результатів минулого року, посідає група мотивів «Привабливість регіону з точки зору витрат» (вартість робочої сили, якість інфраструктури, кадрових ресурсів тощо). Друге місце посіла група мотивів «Привабливість регіону з точки зору особливостей культури, мови і політичного ризику» (36,4% опитаних).

Висновок. Враховуючи результати проведеної експертної оцінки інвестиційного клімату, можна зробити певні висновки. Перш за все, реформування законодавства, загроза інфляції, високий рівень злочинності і корупції, низька прибутковість від інвестицій, бюрократизація держапарату, великий тягар оподаткування, замало інформації про об'єкти інвестування визначають доволі низький рейтинг України в зарубіжних організаціях, які займаються порівняльним аналізом умов інвестування і рівня ризику про всі країни світу. Ці чинники примушують іноземних інвесторів проводити обережну і очікувальну політику у сфері інвестиційної співпраці з Україною.

Література:

1. Краківська В.Я. Інвестиційна діяльність та інвестиційна політика в регіоні // Інвестиції: практика та досвід. – 2009 - №4 – С.8-10.
2. <http://investmentzp.org.ua>
3. <http://www.zp.ukrstat.gov.ua/>

***Анотація.** В статті розглядається суть інвестиційної привлекательності регіону. Приведені фактори, впливаючі на інвестиційний клімат.*

***Ключевые слова:** інвестиції, інвестиційна привлекательність, інвестиційний клімат, інвестор.*

***Summary.** Essence of investment attractiveness of region is considered in the article. Factors over, that influence on an investment climate, are brought.*

***Keywords:** investments, investment attractiveness, investment climate, investor.*

УДК:332.1.009.12:338.439.5

Тимофієва Г.С., к.е.н.,
Миколаївський національний аграрний університет

КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ РЕГІОНУ НА СВІТОВОМУ АГРАРНОМУ РИНКУ: ПОНЯТІЙНО-ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ АПАРАТ ДОСЛІДЖЕННЯ

***Анотація.** У статті розкрито сутність світового аграрного ринку та висвітлено основні його риси, проведено дослідження дефініцій «регіон», «конкурентоспроможність регіону», «конкурентна перевага регіону». На основі проведеного дослідження сформовано*